

Matky a rodiče v Polsku

Jak je upravena pracovněprávní ochrana pracujících matek a rodičovská dovolená?

Pracovněprávní ochrana pracujících matek: Na ženy se v těhotenství a v mateřství vztahuje zvláštní ochrana pracovního místa.

- V době těhotenství nebo mateřské dovolené nesmí dát zaměstnavatel zaměstnankyni výpověď ani s ní rozvázat pracovní poměr.
- Pracovní smlouvy na dobu určitou, jejichž platnost by skončila po uplynutí třetího měsíce těhotenství, se prodlužují do dne porodu.
- Těhotné zaměstnankyně nesmějí vykonávat ani přesčasovou, ani noční práci. Bez jejich souhlasu je zaměstnavatel nesmí vyslat na jiné místo výkonu práce ani je zaměstnávat v režimu pružného rozvržení pracovní doby.
- Ženy zásadně nesmějí vykonávat obzvláště namáhavé nebo jejich zdraví škodící práce uvedené v příslušném nařízení.

Peněžitá pomoc v mateřství (zasilek macierzyński) / **mateřská dovolená** (urlop macierzyński) přísluší pojištěnce nebo pojištěnci, která/který po dobu účasti na nemocenském pojištění nebo během čerpání rodičovské dovolené:

- porodila dítě,
- převzal/-a do péče nahrazující péči rodičů dítě ve věku do 7 let, nebo – pokud byla odložena povinná školní docházka dítěte – ve věku do 10 let a podal/-a na poručenský soud návrh na osvojení dítěte,
- převzal/a do pěstounské péče dítě ve věku do 7 let, nebo – pokud byla odložena povinná školní docházka dítěte – ve věku do 10 let, pokud se nejedná o pěstounskou rodinu poskytující profesionální pěstounskou péči, která s dítětem není v příbuzenském vztahu.

Na pojištěnce se uplatňují předpisy o peněžité pomoci v mateřství i v případě převzetí dítěte do péče nahrazující péči rodičů. Peněžitá pomoc v mateřství je pojištěnce vyplácena po dobu

- 20 týdnů (140 dní) – při porodu 1 dítěte,
- 31 týdnů (217 dní) – při porodu 2 dětí zároveň,
- 33 týdnů (231 dní) – při porodu 3 dětí zároveň,
- 35 týdnů (245 dní) – při porodu 4 dětí zároveň,
- 37 týdnů (259 dní) – při porodu 5 dětí zároveň.

Zaměstnanec/otec má nárok na **otcovskou dovolenou** (urlop ojcowski) v délce 2 týdnů do dosažení 2 let věku dítěte. Dovolenu může čerpat vcelku nebo ve dvou jednotýdenních časových úsecích.

Výše peněžité pomoci v mateřství, resp. dávky otcovské poporodní péče (tzv. otcovská - zasilek za czas urlopu ojcowskiego) činí 100 % mzdy. Vyměřovacím základem je výše průměrného měsíčního výdělku oprávněné osoby v období posledních 12 kalendářních měsíců předcházejících měsíci, v němž vznikl nárok na peněžitou pomoc v mateřství, resp. otcovskou.

Po čerpání mateřské dovolené má zaměstnankyně/zaměstnanec nárok na **rodičovskou dovolenou** (urlop

rodzicielski) v délce:

- při porodu 1 dítěte: maximálně 32 týdnů;
- při současném porodu 2 a více dětí: maximálně 34 týdnů.

Tento nárok na dovolenou mají oba rodiče společně. Rodičovská dovolená se poskytuje vcelku nebo v maximálně 4 časových úsecích trvajících nejméně 6 týdnů nejpozději do konce kalendářního roku, v němž dítě dosáhne 6 let věku. Během rodičovské dovolené může zaměstnankyně/zaměstnanec pracovat u svého zaměstnavatele na kratší pracovní dobu v rozsahu nepřesahujícím polovinu stanovené pracovní doby (tj. nanejvýš na poloviční úvazek). V tom případě se nárok na rodičovskou dovolenou přiměřeně prodlouží nanejvýš na 64 týdnů (1 dítě), resp. 68 týdnů (2 a více dětí).

Během rodičovské dovolené činí rodičovský příspěvek 100 % výdělku po dobu prvních 6 týdnů (8 týdnů v případě narození 2 a více dětí současně a 3 týdny v případě převzetí dítěte do péče nahrazující péči rodičů) a 60 % po zbylou dobu.

Výše peněžité pomoci v mateřství, otcovské nebo rodičovského příspěvku nesmí být nižší než 1 000 PLN netto.

Po vyčerpání mateřské a rodičovské dovolené je možné nastoupit na neplacenou **výchovnou dovolenou** (urlup wychowawczy; pozn.: Do češtiny se právě tato „výchovná dovolená“ často překládá jako „rodičovská dovolená“.). Maximální doba čerpání výchovné dovolené činí 36 měsíců, přičemž 1 měsíc z této doby je určen výlučně pro druhého rodiče, nejdéle však do dosažení 6 let věku dítěte. Nárok na výchovnou dovolenou může uplatnit nejen matka dítěte, ale i jeho otec (či pěstoun), přičemž ji lze rozdělit maximálně na 5 časových úseků.